

GIERZWALUWEN IN DELFLAND 1990 - 2010

KNNV afdeling Delfland

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

KNNV afdeling Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT
afdelingDelfland@knnv.nl
www.knnv.nl/afdelingDelfland

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
2. Methode	3
3. Resultaten en conclusie	4
Verantwoording	7

Copyright: KNNV afdeling Delfland, 2011

Referentie: Gierzwaluwen in Delfland 1990 - 2010, KNNV afdeling Delfland

Overname van delen van de tekst is toegestaan onder bronvermelding

1. Inleiding

De aanleiding om gierzwaluwen te tellen was het jaarthema Zwaluwen in 1989. Sindsdien is het een jaarlijkse activiteit geworden.

Op vrijdag 4 juni 2010 is er een informatiebijeenkomst georganiseerd om nieuwe mensen te instrueren om het tellen van gierzwaluwen te oefenen. Deze bijeenkomst vond plaats van 21:00 tot 23:00 uur en er werd verzameld voor het gemeentehuis Westland, Stokdijkkade 2 in Naaldwijk. Met deze oproep is geprobeerd om 50 tellers te werven om in het hele werkgebied van de KNNV op gierzwaluwen in kaart te brengen.

Er hebben 22 mensen aan de telling deelgenomen.

De telinstructie hield in:

- De telperiode was van 21 juni t/m zondag 11 juli 2010.
- Tel drie avonden in een eigen gebied deze vogels. Dit tellen vindt plaats tussen 21:00 – 22:15 uur.
- Iedere teller heeft een handleiding ontvangen.

Het werkgebied van de KNNV afdeling Delfland omvat de gemeenten Delft, Lansingerland, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp en Westland, en de gebieden Sion, Wilhelminapark, Elsenburgerbos (Rijswijk) en Ypenburg (Den Haag).

2. Methode

Bij het waarnemen van gierzwaluwen bevinden ze zich meestal in één van de vier volgende toestanden:

1. Invliegend	- Invliegend bij een nestopening
2. Territoriumvlieger	- Laag langs de dakgoten vliegend en gierend/roepend
3. Zwermend	- Plaatsgebonden vliegend/cirkelend maar wel hoog
4. Foeragerend	- Vrij vliegend boven het gebied

In dit verslag wordt over de resultaten van de aantallen territoriumvliegers (methode 2) vanaf 1990 bericht.

In 2007 en 2008 heeft er een discussie plaatsgevonden over de telmethode. Bart Vastenhouw en Kees Mostert wilden graag een nauwkeuriger methode toepassen bestaande uit het naast het tellen van de territoriumvliegers (methode 2) eveneens tellen van de invliegers (methode 1) vanuit het bij hen bestaande vermoeden dat het alleen tellen van de territoriumvliegers een te rooskleurig beeld zou geven van de gierzwaluwenstand. Het bestuur van de KNNV afdeling Delfland besloot vast te houden aan methode 2 vooral vanwege een aantal praktische redenen:

- Het hanteren van twee telmethodes tegelijkertijd maakt het voor beginnende tellers moeilijker, terwijl het juist het streven is van de KNNV om zo veel mogelijk nieuwe tellers te werven en deze te motiveren zo lang mogelijk over een reeks van jaren door te gaan met tellen.
- Een telmethode bevat altijd een zekere onnauwkeurigheid. Die onnauwkeurigheid wordt niet zozeer opgeheven door nog nauwkeuriger te gaan tellen, maar juist door het handhaven van dezelfde telmethode over zoveel mogelijk jaren.
- Het vaststellen van invliegers is erg lastig o.a. doordat veel invliegopeningen nauwelijks vanaf de openbare weg te zien zijn.

Bart Vastenhouw en Kees Mostert wilden toch graag telmethode 1 gaan testen en hebben die methode vanaf 2008 toegepast. De verslagen van de aantallen invliegers met de daaraan verbonden schattingen voor het aantal broedparen over 2008 – 2010 zijn te vinden op <http://121-120.ipact.nl:8080/natuur/gierzwaluwen/>. De conclusie van het rapport 2009 is dat: "... het aantal gierzwaluwen in Delft redelijk constant is." (hoofdstuk 4, eerste bullet) en de conclusie van het rapport 2010 is: "...dat het aantal broedgevallen van gierzwaluwen in Delft licht stijgt." (hoofdstuk 4 Conclusies). Opvallend is dat deze conclusies nauwelijks afwijken van de onderstaande conclusie van de telling op basis van telmethode 2 Territoriumvliegers.

3. Resultaten en conclusie

Zoals in hoofdstuk 2 Methode is toegelicht is er 2007 en 2008 verschil van mening geweest over de wijze waarop de gierzwaluwen geteld moesten worden. Dat is in de grafiek (fig. 1) als een dip te zien. In 2009 en 2010 is de oude methode van het waarnemen van de territoriumvliegers weer opgepakt, maar nu is er een duidelijke afwijking de andere kant op. In eerste instantie moet voor de periode 2007 tot 2010 aan een waarnemersartefact worden gedacht. Over een jaar of vijf weten we beter hoe het zit. Aan de hand van de grafiek kunnen we alleen zeggen dat het aantal gierzwaluwen constant blijft. Zie voor nadere details fig. 2 Aantallen territoriumvliegers 1990 – 2010 en fig. 3 Gebieden in Delft met voldoende lange waarnemingsreeksen 1990 – 2010

Fig. 1 Trendanalyse

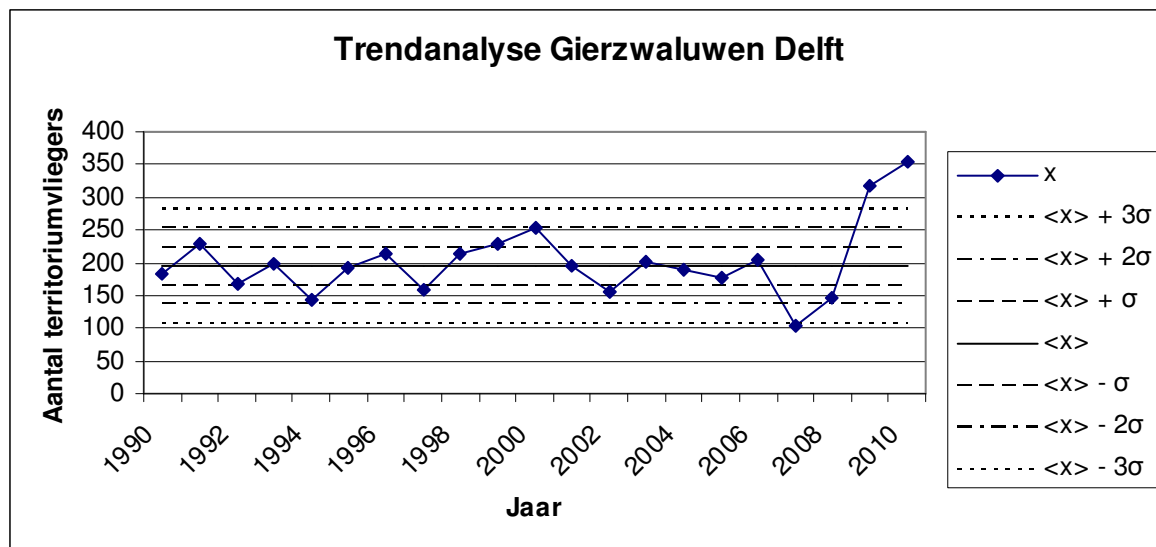

Fig. 2 Aantallen territoriumvliegers 1990 – 2010

Territoriumvliegers																					
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
0. Ecoduswijk				5	16																
1. Noord-West	20					14						20			16	10	12	4			61
2. Indische buurt	14	12		14	12	10	18	18	2	11	7	6				17		4		46	15
3. Oostblok	16	10	8	24		16	24	25	8	16	14	14	13	16	17		11			35	16
4a. Binnenstad noord	66	42	44	104	60	10	85	60	102	81	118	95		68	204	49	69	28	16		
4b. Binnenstad zuid	42	90	50	42	35	55	70	52	66	83	57	44	29	61	71	40	58	28	8	167	156
5. Wippolder	56	90	58	45	24	36			26	32	57	29	11	27	29	32	25	21	6	25	38
6. TU-wijk	29	25	20	27	3			6				0				7					
7. Industrierijk	2				4																
8. Westerkwartier	30	36	40	34	40	40	44	42	22	50	62	56	64	62	38	19		20		53	
9. Poptahof	15	18		7									5					3		5	
10. Voorhof	20			11									16			22		6	2	6	8
11. Tanthof oost	22		34	8	30			16				0			0	5	13	4		3	
12. Buitenhof noord	16	12		30	27	0	7						0		9	8					0
13. Buitenhof zuid	10	20	18	25	3	7		3	16	21	28	60		15	11	26	12	18			0
14. Tanthof west	18	7	15	7	23	30			20	32	22	28	34	46	32	55	52	28	6	97	113
Totaal Delft	376	362	287	383	277	218	248	222	262	326	365	352	172	295	427	290	252	164	38	437	407
Delfgauw																12				5	
Den Hoorn							8			10		12			10	8	8	8			
Pijnacker zuid	30		25	29	20		34		23	25	27		23								
Pijnacker noord	24		40	60	55	60	22		5	15	6	16	15		16	24	5	0			
Wateringen		5	58	56	25		45	50	12									10		86	
Schipluiden					16						20						15	11		18	
Honselersdijk					22	24	30	40	12												
De Lier					46		100	73		69					55	55					

's-Gravenzande																	44	32			
Berkel en Rodenrijs																	60	11			
Maasland																		26			
Nootdorp																		23		5	15
Totaal buiten Delft	54	5	123	145	184	84	239	163	52	119	53	28	38	0	81	99	132	72	0	109	0
Aantal gehele regio	430	367	410	528	461	302	487	385	314	445	418	380	210	295	508	389	384	236	38	546	407

Fig. 3 Gebieden in Delft met voldoende lange waarnemingsreeksen 1990 – 2010

Gebieden in Delft met
voldoende lange
waarnemingsreeksen

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
4a. Binnenstad noord	66	42	44	104	60	73	85	60	102	81	118	95	82	68	59	49	69	28	38	167	156
4b. Binnenstad zuid	42	90	50	42	35	55	70	52	66	83	57	44	29	61	71	40	58	28	23	29	45
5. Wippolder	56	90	58	45	24	36	33	26	26	32	57	29	11	27	29	32	25	21	37	25	41
14. Tanthof west	18	7	15	7	23	30	27	20	20	32	22	28	34	46	32	55	52	28	49	97	113

Verantwoording

Projectleider Edith Vasbinder

In eerdere jaren zijn de volgende personen projectleider geweest

Geert van Poelgeest 1989 - 1993

George Middendorp 1994 - 1996

Michel van Adrichem 1997 - 2005

Edith Vasbinder 2005 - heden

Auteurs

Tellers:

Huub van 't Hart, Geert van Poelgeest en Cor Nonhof
Bart Vastenhouw, Kees Mostert, Michel van Adrichem, Bea
Visser, Inge Welleman, Geert van Poelgeest, Cor Nonhof,
Jannie de Jong, Lisette Gerbrands, Els Huijvenaar, Marijke
Heijne, Loes Bakker, Pieter Aldring, Annie Delsman, Tamara
Ham, Narja Kamminga, Taco Smit, Greet Arkesteijn, Frans
Sopers, Ben Lemmers, Els Keizer, Monique van Asten,
Therese Zwaard en Heleen van Hagen.

Statistische bewerking

Foto voorkant

Cor Nonhof

Een vlucht territoriumvliegers, Wikipedia

Wij helpen je uit te vliegen.

Om te genieten van de natuur. Of om haar te bestuderen
en te beschermen. De KNNV maakt je wegwijs in de natuur.

www.knnv.nl/afdelingDelfland

Dit verslag bevat de tellingen van de gierzwaluwen (territoriumvliegers) in 2010 in het werkgebied van de KNNV afdeling Delfland. Sinds 1990 telt de KNNV de gierzwaluwen in Delfland. Dit verslag bevat tevens de ontwikkeling van de aantallen vanaf 1990.

De KNNV afdeling Delfland is de natuurvereniging voor Delfland. De KNNV maakt mensen enthousiast voor de 3 N's: natuurstudie, natuureducatie en natuurbescherming. Het werkgebied omvat de gemeenten Delft, Lansingerland, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp en Westland, en de gebieden Sion, Wilhelminapark, Elsenburgerbos (Rijswijk) en Ypenburg (Den Haag)

